

6. REFORMIT

6.1 Kunnallisen ja maakuntien muutoksenhakujärjestelmän kehittämistarpeet ja suhde valituslupajärjestelmään

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 100 000€

Aikajänne: 2/2018 - 12/2018

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Suomessa on kaksi toisistaan poikkeavaa valituslajia, hallintovalitus ja kunnallisvalitus. Maakuntien perustamisen myötä otetaan käyttöön myös kunnallisvalitusta vastaava maakuntavalitus.

Kunnan jäsenen muutoksenhakuoikeus on perinteisesti ollut yksi tapa valvoa kunnan toiminnan laillisuutta ja julkisten varojen käyttöä. Kunnallisvalitusoikeuteen liittyvä päätösten tiedoksianto täydentää julkisuusperiaatetta. Kunnallisvalituksella on myös oikeussuojamerkitystä. Toisaalta laajan valitusoikeutettujen piirin on katsottu voivan mahdollistaa kunnallisvalituksen käyttämisen keinona jarruttaa hankkeita esimerkiksi poliittisista syistä tai valittajan omien näkemysten mukaisesti. Vuonna 2015 voimaan tulleen kuntalain valmistelussa ei ollut mahdollista tehdä laajempaa selvitystä muutoksenhakujärjestelmästä, joten sääntelyä ei silloin muutettu. Erityislakien säätämisen yhteydessä on kuitenkin esiintynyt painetta muuttaa kunnallisvalitusjärjestelmää.

Eduskunnassa käsiteltävänä olevassa esityksessä maakuntien perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta (HE 15/2017) ehdotetaan maakuntalakiin kuntalakia vastaavaa sääntelyä maakuntavalituksesta ja sitä edeltävästä oikaisuvaatimuksesta. Eduskuntakäsittelyn yhteydessä perustuslakivaliokunta (PeVL 26/2017) on kiinnittänyt huomiota muutoksenhakusääntelyn epäselvyyteen. Valiokunta piti tarpeellisenä selvittää tarkemmin erityisesti sote-palvelujen valinnanvapauslakiesitykseen liittyen ne asiaryhmät, joissa hallintovalitus olisi maakuntavalitusta oikeusturvan näkökulmasta perustellumpi muutoksenhakulaji maakunnan päätöksestä, sekä sitä, olisiko tällöinkin muutoksenhaun ensi asteeksi tarkoituksenmukaista säätää oikaisuvaatimusmenettely.

Oikaisuvaatimusmenettelyn ja valituslupajärjestelmän käyttöalaa on viime vuosina laajennettu asiaryhmittäin eri hallinnonalojen lainsäädännössä. Hallintolaissa ovat yleiset säännökset oikaisuvaatimusmenettelystä. Oikeusministeriön on tarkoitus antaa syksyllä 2017 hallituksen esitys hallintolainkäyttölain korvaavaksi uudeksi laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Uudessa laissa olisi lähtökohtana valituslupamenettely muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, ellei yksittäisten asioiden osalta erikseen toisin säädetä. Eduskunnassa on parhaillaan vireillä esitys (HE 43/2017), jossa laajennettaisiin valituslupasääntelyä maankäyttö- ja rakennusasioissa kuten kaava-asioissa. Lainsäädäntömuutokset ulottaisivat valituslupamenettelyn sekä hallintovalituksen että kunnallisvalituksen mukaisiin asioihin.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa edellytetään selvitettäväksi siirtyminen kaavoitusasioissa kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen. Tähän liittyvän selvitystyön on tehnyt professori Eija Mäkinen: Kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen kaavoituksessa? YM raportteja 10/2016. Professori Mäkinen on tutkinut kunnallisvalituksen alaa ja kehittämistarpeita laajemmin teoksessa Kunnallisvalitus - Kiusantekoa vai tarpeellista valvontaa ja oikeusturvaa? (Edita, 2010).

Nyt kyseessä olevan tutkimushankkeen tarkoituksena on arvioida kuntalain ja maakuntalain mukaisen muutoksenhakujärjestelmän kehittämistarpeita. Tutkimuksessa tulee käydä läpi kunnallisvali-

tuksen ja maakuntavalituksen nykyinen käyttöala ja arvioida tarkoituksenmukaista käyttöalaa suhteessa valituslajin ominaispiirteisiin. Selvityksessä tulee arvioida lainsäädäntöympäristön kehityksen kuten oikaisuvaatimusta ja valituslupajärjestelmää koskevan sääntelyn vaikutuksia kunnalliseen/maakunnalliseen muutoksenhakujärjestelmään. Lisäksi tulee arvioida muutoksenhakujärjestelmän muutosten vaikutuksia demokratian toteutumisen näkökulmasta sekä niitä kunnan ja maakunnan asukkaan osallistumisen ja viestinnän keinoja, joilla voitaisiin vähentää tarvetta valittaa.

Tutkimuskysymyksiä:

- Millaisia ovat kunnallisen/maakunnallisen itsehallinnon ja oikeusturvan väliset jännitteet ja miten nämä olisivat hallittavissa?
- Mitkä ovat kunnallis- ja maakuntavalituksen käyttöalat suhteessa hallintovalitukseen? Minkä tyyppisissä asioissa nimenomaan kunnallis- tai maakuntavalitus on perusteltu ja missä ei?
- Mitkä ovat valituslupamenettelyn vaikutukset (kunnallisen/maakunnallisen itsehallinnon, asianosaisen, yhteiskunnan kannalta)?
- Onko tarvetta tai mahdollisuutta selkiyttää oikeusvaatimusmenettelyjä ja niitä koskevaa sääntelyä?
- Mitkä ovat mahdolliset muutoksenhakujärjestelmän muutoksia kompensoivat asukkaan osallistumisen ja viestinnän keinot?

Hankkeen menestyksellinen toteuttaminen edellyttää toteuttajataholta laajaa perehtyneisyyttä kunnallisen itsehallinnon kysymyksiin ja kuntia koskevaan lainsäädäntöön, maakuntauudistuksen lakiesityksiin sekä muutoksenhakujärjestelmiin. Hakijoiden tulee ilmoittaa hakemuksessaan, mitä aiheistoja heillä on käytettävissään arviointia varten.

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Liittymäkohtia välillisesti

- [hallituksen kärkihankkeeseen 3](#). Sujuvoitetaan säädöksiä (mm. valituslupamenettelyn säätäminen pääsäännöksi valitettaessa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, hallitusohjelman mukainen selvitys siirtymisestä kaavoitusasioissa kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen)
- [hallituksen reformeihin 3](#). Tulevaisuuden kunta ja 4. Maakuntauudistus.

Tietotuotannon pääasialliset muodot ja raportointi:

Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa lainsäädännön kehittämisen pohjaksi taustoitusta, mukaan lukien olemassa olevan tiedon meta-analyysit, toimintavaihtoehtojen vertailua sekä vaikutusarvioita.

6.2 Kuntien digitaalisen toiminnan ja päätöksenteon kehittäminen sekä digitalisaation mahdollistaman säästöpotentiaalin tarkentaminen osana JTS -miljardia

Aikajänne: 2/2018–12/2018

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 200 000 €

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Julkiset palvelut rakennetaan käyttäjälähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla. Osana hallituksen puoliväliriihen linjauksia julkisen talouden toimintauudistuksesta (ns. JTS -miljardi) tarkasteltiin myös kuntien digitalisaation edistämistä. Tehtäväksi annettiin selvittää mahdollisuus luoda kannustinjärjestelmä ja kriteerit, jonka perusteella myönnetään tukea digitalisaatiota edistäville kunnille. Tukea saadakseen kunnan tulisi osoittaa, miten digitalisaatiota hyödyntäen on tehostettu tai tehostetaan toimintaa sekä esittää, millaisia tuottavuussäästöjä toimenpiteillä on saatu tai voidaan saada aikaan.

Ensimmäinen vaihe (5/2018 mennessä) kohdistuu kannustinjärjestelmän ensimmäisen vaiheen suunnitteluun, jossa tarkasteluun on valittu kunnan henkilöstö- ja taloushallinnon digitalisointi ja siinä ohjelmistorobotiikan hyödyntäminen. Hankkeessa tulee selvittää esimerkkikuntien avulla kuntien henkilöstö- ja taloushallinnon digitalisoinnin säästöpotentiaalia sekä tarkastella niitä toimenpiteitä, joita säästöpotentiaalin toteuttaminen kunnissa edellyttää. Tämän lisäksi hankkeelta odotetaan ehdotusta menetelmäksi, jonka avulla kunnan henkilöstö- ja taloushallinnon digitalisaation taloudellista vaikuttavuutta voidaan mitata ja seurata sekä näkemystä siitä, mihin valtion kannustintuki tulisi kohdistaa. Tämän ensimmäisen osion tulee olla käytettävissä toukokuuhun 2018 mennessä.

Tutkimuskysymyksiä:

- Kuinka suuret kuntien talous- ja henkilöstöhallinnon ylläpidon kustannukset tällä hetkellä ovat?
- Sote -tehtävien maakuntiin siirtymisen vaikutukset talous- ja henkilöstöhallinnon volyymeihin?
- Kuinka suuri säästöpotentiaali talous- ja henkilöstöhallinnon digitalisointiin sisältyy?
- Millä keinoilla säästö on saatavissa?
- Kuinka talous- ja henkilöstöhallinnon kehitystä ja digitalisaation vaikuttavuutta tulisi mitata ja seurata?
- Kuinka digitalisaation vaikutukset mitattaisiin ja mallinnettaisiin? Miten syntyvät säästöt todennettaisiin? (Tärkeää, että tarkastelussa ei rajoituta vain nykyteknologian mahdollisuuksiin, vaan katsotaan myös lähitulevaisuuden tarjoamia mahdollisuuksia.)
- Mihin kannustintuki tulisi konkreettisesti kohdistaa? Miten muutoin talous- ja henkilöstöhallinnon digitalisaatiota tulisi edistää?
- Millä kriteereillä ja miten kunnille tulisi jakaa taloudellista tukea?
- Miten tuen kohdentamisessa huomioidaan kuntien välinen yhteistyö ja hyödynnetään jo toteutettuja ratkaisuja?
- Kuinka tämän palvelukokonaisuuden digitalisointi hyödyttäisi erikokoisia ja eri digitalisaation kehitysvaiheessa olevia kuntia?

Toisessa vaiheessa (12/2018 mennessä) käynnistyvässä selvityksessä kartoitetaan valittavien esimerkkikuntien avulla edellä mainittujen tutkimuskysymysten pohjalta kuntien digitaalisen toiminnan

ja päätöksenteon kehittämistä, digitalisaation mahdollistamaa toimintaprosessien uudistamista sekä säästöpotentiaalia seuraavien kolmen toiminta-alueen osalta:

- kunnan lupamenettelyjen sähköistäminen,
- varhaiskasvatuksen toiminnanohjauksen kokonaisuuden optimointi ja
- kuljetusten optimointi.

Säästöpotentiaalin suuruuden määrittämisen lisäksi hankkeessa tulee selvittää niitä toimenpiteitä, joita säästöpotentiaalin toteuttaminen kunnissa edellyttää. Tämän lisäksi hankkeelta odotetaan ehdotusta menetelmäksi, jonka avulla edellä mainittujen kunnan tehtävien digitalisaation taloudellista vaikuttavuutta voidaan mitata ja seurata sekä näkemystä siitä, mihin valtion kannustintuki tulisi kohdistaa.

Hankkeen toivotaan tuottavan systemaattista ja vertailukelpoista tietoa kannustinjärjestelmän valmistelua koskevan päätöksenteon tueksi.

Hankkeen menestyksellinen toteuttaminen edellyttää toteuttajataholta laajaa osaamista julkisten palvelujen digitalisoinnista ja hyvää perehtyneisyyttä vaikutusarviointeja koskeviin menetelmiin. Hakijoiden tulee ilmoittaa hakemuksessaan, mitä aineistoja heillä on käytettävissään analyysiä varten.

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

[Maakuntauudistus](#), hallituksen puoliväliriihen linjaukset liittyen ns. "[JTS-miljardiin](#)"

Tietotuotannon pääasialliset muodot ja raportointi:

Ennakointitietoa ja taustoitusta (ml. olemassa olevan tiedon meta-analyysit), strategian toimeenpanoa tukevaa tietoa ml. tilannekuva-analyysit, kustannusanalyysit.

6.3 Sote ja maakuntauudistuksen sekä valinnanvapausvalmistelun pikaiset selvitystarpeet

A) Asiakkaan valinnanvapauden toteutuminen sote-palveluissa

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 200 000 €

Aikajänne: 2/2018-5/2019

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Asiakkaiden kokemukset ja osallistuminen sekä valinnanvapauden laajentaminen ovat keskeisiä lähtökohtia sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatapojen kehittämisessä ja sote-uudistuksen toimeenpanossa. Asiakslähtöiset ja kustannustehokkaat palvelu- ja toimintamallit muovautuvat maakunnissa ensin kokeilujen ja niistä saatavan asiakaspalautteen sekä tutkimus- ja arviointitiedon kautta. Myöhemmin toimintatavat muovautuvat edelleen järjestämisvastuun siirtyessä ja valinnanvapauden laajentuessa kokeilujen ja pilottien kautta varsinaiseen toimintaan.

Asiakkaiden kokemukset ja käyttäytyminen valintatilanteissa liittyvät useaan ajankohtaiseen valmisteluprosessiin. Esimerkiksi syksyn 2017 aikana alkaa "Palvelut asiakslähtöisiksi" -kärkihankkeen käynnissä olevien palvelusetelikokeilujen systemaattinen arviointi, joka tuottaa tietoa asiakkaiden valintakäyttäytymisestä sekä siitä, miten valinnanvapauden toteutumiselle välttämättömät edellytykset ovat kokeilualueilla toteutuneet. Arviointitietoa voidaan hyödyntää myös alkavissa laajemmissa maakunnallisissa valinnanvapauden piloteissa. Sote-järjestämislakiluonnoksen mukaan maakunnat antavat myös omat palvelulupauksensa asukkaille järjestämisvastuullaan olevista palveluista. Kokeumusasiantuntijuus ja asiakkaiden osallistumisen toimintamalli - osahankkeen myötä on myös muodostumassa kansallinen asiakkaiden osallisuuden toimintamalli, jonka on tarkoitus tuottaa lisätietoa ja välineitä asiakasryhmien osallistamiseen oman palvelunsa suunnitteluun. Lisäksi valinnanvapauslain toimeenpanossa tarvitaan asiakokonaisuudesta uusinta tietoa. Asiakkaille on tehty kyselyjä palveluista (mm. Kuntaliiton ARTTU2 tutkimusohjelman kuntalaiskyselyt, THL:n aineistot) sekä väestön odotuksista laajenevaan valinnanvapauteen (THL: sotekysely 2016, Sitra: Valtakunnallinen kysely internetpaneelilla 9/2016, puhelinhaastattelut 2-4/2017 palvelusetelikokeilualueilla Ylä-Savo, Hämeenlinna, Jyväskylä, Tampere), jotka toimivat myös asiakokonaisuuden taustaselvityksinä.

Tällä hankkeella haetaan tutkimusryhmää tai hankekonsortiota, joka kykenee ohjausryhmän ohjauksessa selvittämään sote-palveluissa valinnanvapautta käyttävien tai harkitsevien asiakkaiden käyttäytymiseen vaikuttavia merkittäviä tekijöitä, palveluntuottajien ajattelu- ja toimintatapojen muutoksiin kannustavia tekijöitä, erilaisten korvausmallien toimivuutta sekä palveluntuottajien ja palveluita tarvitsevien maantieteellistä sijoittumista.

Selvitystyö tehdään palvelusetelikokeilun arvioinnin rinnalla ja sitä syventäen. Kontekstina on "Palvelut asiakslähtöisiksi" -kärkihankkeeseen sisältyvät viisi alueellista palvelusetelikokeilua (Hämeenlinna, Jyväskylä, Keski-Uusimaa, Tampere ja Ylä-Savo). Palvelusetelikokeilun hankeaika päättyy 31.12.2018.

Tutkimuskysymyksiä:

- Mitkä tekijät vaikuttavat asiakkaiden käyttäytymiseen sosiaali- ja terveyspalveluissa (esimerkiksi asiakkaan suhtautuminen valinnanvapauteen)?
- Mitkä tekijät ohjaavat asiakkaan valintoja käytännössä (esimerkiksi erilaiset laatutekijät)?
- Miten tuottajan toimet vaikuttavat asiakkaan valintaan tai käyttäytymiseen?

- Minkälaisia kansainvälisiä esimerkkejä tai tutkimuksia on aiheesta?
- Mitä valinnanvapauden käyttäminen edellyttää erilaisilta asiakasryhmiltä? Esimerkiksi erilaiset palvelutarpeet tai työterveyshuollon asiakkaat.
- Minkälaiset kannusteet ovat olleet toimivia asiakkaan voimaannuttamiseksi ja kuinka näitä tulisi kehittää?

Tarvittaessa kysymyksiä täsmennetään ja ajantasaistetaan kevään 2018 aikana, kun palveluseteli-kokeilujen tulokset alkavat hahmottua ja valinnanvapauslain valmistelu on pidemmällä. Hankkeen toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta ohjausryhmän ja avainvirkamiesten kesken, jotka ohjaavat selvitystehtäviä ja täsmentävät tutkimuskysymyksiä.

Hakemuksessa toimijan tulee tiiviisti dokumentoida oma aikaisempi tutkimus- ja selvitystoiminta sosiaali- ja terveydenhuollon, käyttäytymistieteiden ja terveystaloustieteen alalla (erityisesti sellaiset tehtävät ja hankkeet, jotka liittyvät näihin alustaviin tutkimuskysymyksiin). Hakemuksen tulee sisältää alustava suunnitelma siitä millä tutkimus- ja arviointimenetelmillä ja aineistoilla tutkimuskysymyksiin vastataan.

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan: [Maakuntauudistus](#), [Sote-uudistus](#)

Tietotuotannon pääasialliset muodot ja raportointi:

Ennakointitietoa ja taustoitusta (ml. olemassa olevan tiedon meta-analyysit), strategian toimeenpanoa tukevaa tietoa ml. tilannekuva-analyysit, jälkiarviointia.

6.3 Sote ja maakuntauudistuksen sekä valinnanvapausvalmistelun pikaiset selvitystarpeet

B) Osuustoimintamuodon ja yleishyödyllisten yhteisöjen toiminnan edellytykset ja mahdollisuudet sosiaali- ja terveystaloudissa

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 150 000 €

Aikajänne: 2/2018 - 12/2018

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Sosiaali- ja terveystaloudetuotanto on ollut jatkuvan muutoksen kohteena koko 2000 -luvun. Sote- ja maakuntauudistus uudistaa sote- palvelutuotannon rakenteita historiallisesti mullistavalla tavalla. Yleishyödylliset toimijat on nähty merkittävänä potentiaalina tuottamaan asiakaslähtöisiä palvelukonaisuuksia. Osuuskuntien ja kolmannen sektorin sote- palveluntuottajien määrästä ja luonteesta ei kuitenkaan ole olemassa perustietopohjaa ja ajantasaisista tilastollista seuranta. THL:n viimeisimmät tilastot sosiaali- ja terveystaloudetuotantokäytännöistä ovat vuodelta 2010. Jo 2010 -luvun taitteessa oli nähtävissä yksityisen sektorin tuottamien sote-palveluiden voimakas kasvu erityisesti terveydenhuollossa. Trendi on voimistunut myös sosiaalipalveluissa. Sen sijaan kolmannen sektorin sote-palvelutuotannon kasvusta ja kehityksestä ei olemassa ajantasaista seurantatietoa. Tietopohjan luominen ja karttuminen ovat avainasemassa, jotta sote- palvelujen tuotantoa pystytään seuraamaan ajantasaisesti sekä kansallisesti että tulevissa maakunnissa. Kilpailukykyiset markkinat edellyttävät erilaisille palveluntuottajille yhdenvertaista toimintaympäristöä.

Osuustoimintamuodossa tehdään merkittävää palvelualan liiketoimintaa niin finanssi- kuin vähittäiskaupan alalla. Osuuskuntamuoto saattaa tarjota mahdollisuuksia myös uudelle käyttäjälähtöiselle ja yhteiseen päätöksentekoon käyttäjän kanssa perustavalle kaupalliselle ja yhteiskunnalliselle yritystoiminnalle. Lisäksi sillä voisi mahdollisuuksia haastaa sote-palvelutuotantoa ja puhtaasti voittoa tavoittelevia kaupallisia toimijoita, mutta osuuskuntien ja yleishyödyllisten yhteisöjen tarjoamasta kapasiteetista ei ole riittävästi tietoa. Toistaiseksi sosiaali- ja terveystaloudetuotantokäytännöistä ei ole riittävästi tietoa. Toistaiseksi sosiaali- ja terveystaloudetuotantokäytännöistä ei ole riittävästi tietoa. Toistaiseksi sosiaali- ja terveystaloudetuotantokäytännöistä ei ole riittävästi tietoa.

Tutkimushankkeessa tuotetaan tietoa nykytilanteesta osuuskunnista ja yleishyödyllisistä yhteisöistä sote-palveluiden tuottajina sekä selvitetään tietotuotanto- ja tilastotarpeita. Hankkeessa selvitetään osuustoiminnallisen ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden liiketoimintamuotojen mahdollisuuksia ja osuuskuntamuodon soveltamisen mahdollisia etuja ja ongelmia tulevaisuuden sote-markkinoilla.

Tutkimushankkeessa on tarkoitus analysoida sote-toimialan palvelutoiminnan ja asiakkaiden tarpeiden näkökulmasta osuuskuntamuotoisen liiketoiminnan ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden mahdollisuuksia ja siihen liittyviä vaihtoehtoja. Tutkimuksessa selvitetään voivatko tutkittavat liiketoimintamuodot lisätä asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia ja osallisuutta tuotettavissa sote- palveluissa. Lisäksi selvitetään millaiset mahdollisuudet osuuskuntatoiminnalla on vähentää eriarvoisuutta, ja miten se voisi tunnistaa ja tavoittaa erityisen haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita ja tarjota nykyistä paremmin palveluja myös syrjäseuduilla. Tutkimushankkeessa selvitetään myös voivatko osuuskunnat ja yleishyödylliset yhteisöt lisätä osallisuutta esimerkiksi työllistämällä vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia kuten vammaisia, pitkäaikaistyöttömiä, maahanmuuttajia, jne.

Tutkimushankkeessa otetaan huomioon EU:n kilpailuoikeuden vaikutukset, tehdään sekä kansainvä-

listä että eri liiketoimintamallien välistä vertailua suhteessa osuuskuntatoimintaan, yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen ja järjestöihin sote-palvelujen tuottajina.

Tutkimushankkeen alustavista tuloksista toimitetaan väliraportti ennen 6/2018 ja loppuraportti keskeisine löydöksineen ja ehdotuksineen hankkeen päättyessä 12/2018.

Tutkimuskysymyksiä:

- Mitä ovat osuuskuntia ja yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevat tieto- ja tilastotuottamisen pitkän tähtäimen tarpeet; millainen tietopohja ja sen seurantajärjestelmä tukisi sote- palvelutuotantoa maakunnissa? Miten tätä tietoa tulisi kerätä ja tuottaa systemaattisesti?
- Millaisia hyväksi todettuja tai lupaavia kansallisia osuuskuntamuotoisia tai yleishyödyllisiä yhteisöjä hyödyntäviä malleja voitaisiin hyödyntää kolmannen sektorin sote-palvelujen tuotannon kehittämisessä?
- Mitä lisäarvoa (suhteessa nykyisiin palveluntuottajiin ja nykytilanteeseen) ja kuinka paljon osuuskuntatoiminnan laajentaminen mahdollisesti toisi? Vai toisiko? Mitä osuuskuntatoiminnan laajentaminen edellyttää, jos sitä halutaan tietoisesti laajentaa?
- Millaisia toimenpiteitä (lainsäädäntö, tuen tarve, innovaatiot) edellytetään, että osuuskunnat saavuttaisivat yhdenvertaisen aseman ja kehittyisivät merkittävänä palvelujen tarjoajina sote- ja maakuntauudistuksessa suhteessa muihin liiketoimintamuotoihin?
- Miten osuuskuntatoimintaan perustuva palvelutuotanto vahvistaisi palveluiden asiakaslähtöisyyttä ja osallisuutta muihin yritysmuotoihin verrattuna?
- Miten osuuskuntien, yhteiskunnallisten yritysten ja sosiaalisten yritysten tarjoamat sote-palvelut voisivat muihin toimintamuotoihin verrattuna vähentää eriarvoisuutta ja tarjota sote-palveluja erilaisille erityisryhmille?
- Millaiset ovat osuuskuntien ja yleishyödylliset toimijoiden mahdollisuudet työllistämisen näkökulmasta?

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Hallitus on tehnyt eduskunnalle hallituksen esityksen uusien maakuntien perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtämisestä kunnilta maakunnalle ([HE 15/2017](#))

Tietotuotannon pääasialliset muodot ja raportointi:

- ennakointitietoa ja taustoitusta, mukaan lukien olemassa olevan tiedon meta-analysit,
- strategian toimeenpanoa tukevaa tietoa, mukaan lukien tilannekuva-analysit,
- toimintavaihtoehtojen vertailua

6.3 Sote ja maakuntauudistuksen sekä valinnanvapausvalmistelun pikaiset selvitystarpeet

C) Maakuntien järjestäytymismallit sosiaali- ja terveysalan tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemisen näkökulmasta

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 250 000 €

Aikajänne: 2/2018-8/2019

Tietotarpeen kuvaus perusteluineen:

Maakunnan ja sen yhteistyötahojen tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatio -toiminnalla (TKI) on merkittävä rooli maakunnan elinvoimaisuuden edistämiseksi. Tehtävä vaatii tietoihin pohjautuvaa monitieteistä ja poikkisektoraalista yhteistyötä lukuisten eri tahojen kanssa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. On myös tärkeää olla tuntemus kunkin alueen korkeakoulujen ja merkittävimpien yritysten tki-painotuksista ja kehittämistarpeista sekä Suomen globaaleista vahvuuksista ja niiden kehittämisestä kansallisesta näkökulmasta.

Maakunta- ja sotelain lakiluonnosten mukaan maakunta vastaa tulevaisuudessa alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä sekä alue- ja organisaatorajat ylittävästä kehittämis-yhteistyöstä sekä koordinoi ja ohjaa tuottajatasolla tapahtuvaa integroitua kehittämistyötä. Maakuntien järjestämisen sosiaali- ja terveydenhuollon alueellista yhteensovittamista, kehittämistä ja yhteistyötä varten on viisi yhteistyöaluetta. Yhteistyöalueet sovittavat alueellista yhteistyötä ja arvioivat mm. osaamistarvetta ammatillisen osaamisen kehittämisessä yhdessä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Sote-järjestämislain mukaisesti maakuntien yhteistyösopimuksessa on sovittava yhteistyöstä ja työnjaosta koulutuksen, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan toteuttamisessa. Valtakunnallista kehittämistä ohjaa ohjausyksikkö ja sote-neuvottelukunta. THL toimii seuranta- ja arviointitiedon kokoajana.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjän rooli TKI-toiminnassa on strateginen, koordinoiva ja uutta mahdollistava. Maakunta niin kehittää toimintaansa sisäisten käytäntöjen osalta, kuin toimii alueellisessa ja kansallisessa innovaatioekosysteemissä kasvua ja innovaatiotoimintaa tukevien palvelujen järjestäjänä. On tärkeää, että järjestäjä tunnistaa ja yhteen sovittaa toimintaan liittyvän kehittämisen ja kolmansien osapuolten kehittämistä tukevat palvelut maakunnan strategiaan. Sote-uudistuksen ja toiminnan tehostamisen myötä maakunnissa korostuu innovatiivisten hankintojen lisäksi eteenpäin katsova kehittäminen ja tutkimustiedon tuottaminen ja hyödyntäminen. Järjestäjän TKI-tehtävissä korostuu tietopohjainen yhteistyö tuottajaverkoston, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten, kuntien, elinkeinoyhtiöiden, liikelaitosten, yritysten, järjestöjen sekä tietyiltä osin valtion kanssa ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Tähän asti suomalainen sosiaalialan ja terveyden tutkimus ja kehittäminen on vahvasti kytkeytynyt yliopistosairaaloihin, korkeakouluihin ja sosiaalialan osaamiskeskuksiin. Sosiaali- ja terveysalan tutkimusyhteisöä on koottu terveysalan tutkimus- ja innovaatiostrategian mukaisesti alakohtaisiksi osaamiskeskittymiksi luomalla yhteistyömalleja, jotka kokoavat yhteen yliopistosairaaloiden, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten osaamista ja resursseja. Näiden tavoitteena on nopeuttaa uusien hoitojen, tuotteiden ja palvelukonseptien kehittämistä.

Selvityksen tavoitteena on selvittää:

- Miten maakuntien ja yhteistyöalueiden sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatiotoiminnan (TKI-toiminnan) koordinointi on käynnistynyt maakunnissa ja millaisia mal-

leja tai rakenteita sen järjestämiseksi on suunnitteilla?

- Miten olemassa olevat rakenteet tukevat maakuntien järjestäytymistä TKI-toiminnan osalta?
- Minkälaisia hyviä käytäntöjä on olemassa saatujen tulosten laajempaan levittämiseen?

Selvityksen tavoitteena on sidosryhmäkeskustelun ja taustaselvityksen avulla kartoittaa miten olemassa olevat rakenteet tukevat maakuntien järjestäytymistä, arvioida rahoituksen riittävyyttä ja tehokkuutta ja antaa ehdotuksia siitä, miten nykyinen tutkimus- ja kehittämistoiminta tulisi vielä paremmin organisoida.

Tutkimuskysymyksiä:

- Miten alue- ja organisaatorajat ylittävä kehittäminen on maakunnassa organisoitu?
- Miten muu alueellinen yhteistyö esimerkiksi kasvupalvelujen osalta järjestäytyy? Esimerkiksi Team Finland/Business Finland -yhteistyö?
- Miten TKI-toiminnan ohjausta, seurantaa ja vaikuttavuutta voidaan vahvistaa?
- Miten tehokkaasti rahoitus toimii?
- Millä rakenteilla viisi yhteistyöaluetta voisivat parhaiten vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon osaamistarpeen arviointia ja ammatillisen osaamisen kehittämistä ja henkilöstövoimavarojen vaikuttavaa käyttöä yhteistyössä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa?
- Miten yhteistyötä kuntien sekä koulutus-, kehittämis- ja tutkimustoimintaa harjoittavien organisaatioiden kanssa tulee vahvistaa?
- Mitä asioita kannattaisi maakunnan ja yhteistyöalueiden näkökulmasta tehdä kansallisesti yhteistyössä?

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan: [Maakuntauudistus](#), [sote-uudistus](#)

Tietotuotannon pääasialliset muodot ja raportointi:

Ennakointitietoa ja taustoitusta (ml. olemassa olevan tiedon meta-analyysit), strategian toimeenpanoa tukevaa tietoa ml. tilannekuva-analyysit, toimintavaihtoehtojen vertailua

6.3 Sote ja maakuntauudistuksen sekä valinnanvapausvalmistelun pikaiset selvitystarpeet

D) Maakuntien ja yhteistyöalueiden järjestäytyminen ja varautuminen tiedolla johtamisen näkökulmasta

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 250 000 €
Aikajänne: 2/2018-5/2019

Tietotarpeen kuvaus perusteluineen:

Hallituksen esitys (HE 15 2017) eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi mukaan Suomeen muodostetaan 18 maakuntaa. Maakuntien keskeisiä tehtäviä olisivat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimi. Lisäksi erikseen valmistellaan eräiden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen ja aluehallintovirastojen sekä maakuntien liittojen ja ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtäminen maakuntien vastuulle.

Maakunnalle ollaan asettamassa sen toiminnan ja talouden seurantavelvollisuus, velvollisuus tuottaa toimintaa ja taloutta koskevia tietoja sekä velvollisuus julkaista toteuma- ja tavoitetietoja. Lisäksi maakunnalle palveluja tuottaville yksityisille palveluntuottajille asetetaan velvollisuus toimittaa maakunnalle palveluntuottajien toimintaa ja taloutta koskevia tietoja. Maakuntien erityisenä vastuuna on toiminnan vaikuttavuus ja resurssien tehokas käyttö ja ohjaus. Tässä maakunnan ylisektoraalisten toimien ja vaikuttavuuden arviointi ohjaa yhteistoimintaan palvelun asiakaslähtöisiin prosesseihin ja hyvinvoinnin tavoittelemiseen.

Uudistuksen pitkän aikavälin vaikutukset riippuvat olennaisesti siitä, miten maakunnat toteuttavat ja johtavat niiden järjestämisvastuuta ja kuinka valtakunnallinen ohjaus, julkinen palvelujen laatua ja saatavuutta koskeva tieto sekä digitalisaatio tukee tavoitteiden saavuttamista.

Maakunnille siirtyvää toimintaa tukevien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen ja ratkaisujen käyttö ja digitalisaation kehitysaste vaihtelee suuresti tehtävälaittain. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäminen ja tuottaminen edellyttää jo nyt digitaalisessa muodossa olevan tiedon käsittelyä ja käyttämistä. Myös muiden maakunnalle siirtyvien tehtävien osalta on toimialasta riippuen olemassa kansallisia järjestelmiä (esim. työvoimapalvelut) tai kunnallisia järjestelmiä (esim. lomituspalvelut), joiden kautta palveluita ohjataan. Muutoksessa on huolehdittava siitä, että eri tietojärjestelmistä kertyvä tieto on käytettävissä eri käyttötarkoituksissa, erityisesti johtamisessa.

Selvityshanke tuottaa tietoa Kustannus- ja vaikuttavuustiedon kehittäminen ja tietopohjatarpeet -muutosohjelman tueksi. Nykyinen soten kustannus- ja vaikuttavuustieto-ohjelma (KUVA) nivotaan yhteen osaksi VNK:n koordinoimaa maakuntatieto-ohjelmaa, jonka tarkoituksena on luoda perusteet maakuntia koskevalle tiedolla johtamiselle ja sitä tukevalle tiedonhallinnalle. Yhden muutosohjelman alaprojektin (6.) *Kansallisen ja maakuntien tietojohdamisen tilannekuva-huoneen kehittäminen* tarkoituksena on tukea johtamisen tietotarpeiden edellytyksiä. Tällä TEAS-selvityksellä voidaan tuottaa taustatietoa myös tämän työn tueksi. Selvityksen tuloksia on tarkoitus hyödyntää myös maakuntien muutosjohtamisen tukena.

Selvityksen tavoitteena on kartoittaa:

- Miten tietojohdaminen toteutuu tai suunnitellaan toteutuvan eri maakunnissa sekä yhteistyöalueilla ja mikä on sen merkitys johtamisen kehittämisessä, erityisesti tarvittavan osaamisen ja muutoksen johtamisen näkökulmasta?
- Millaisia tuloksia nykyisillä tietojohdatusmenetelmillä on saatu? Mitä hyväksi todettuja tiedolla johtamisen tapoja tai järjestelmiä voitaisiin hyödyntää muissakin maakunnissa tai yhteistyöalueilla?
- Miten maakunnat ovat varautuneet poikkihallinnolliseen tiedolla johtamiseen?
- Miten maakunnat ovat varautuneet maakunta- ja sote-uudistusten mukanaan tuomiin tiedolla johtamisen tarpeisiin? Millaisia koordinaatorakenteita tai -malleja sen tueksi on rakennettu tai on suunnitteilla? Mitkä toimijat, tekijät ja rakenteet ovat valmistelussa mukana ja mikä on niiden rooli?
- Miten tietoon pohjautuvasti sosiaali- ja terveyspalveluja johdetaan ja miten tietohallintoa on tarkoitus sen pohjalta kehittää?

Ja selvittää:

- Millaisia muutostarpeita maakuntauudistus asettaa olemassa oleville tiedolla johtamisen käytännöille?
- Mitä toimiva tiedolla johtaminen edellyttää johtamiskulttuurilta?
- Miten tiedolla johtamisen tieto eri maakunnista saadaan valtakunnallisesti vertailukelpoiseksi?
- Miten tiedolla johtamisen ohjausta, seurantaa ja vaikuttavuutta maakunnissa voidaan vahvistaa?
- Mitä tiedolla johtamisen näkökulmasta pitäisi maakunnan ja yhteistyöalueiden näkökulmasta tehdä kansallisesti yhteistyössä?
- Millä tavoin tiedot tulisi mahdollisimman tehokkaasti saada johtamisen käyttöön ja mitä esteitä tehokkaalle käytölle on olemassa?
- Millaiset tiedot ovat relevantteja maakuntien eri tietojohdatusmenetelmien käytössä?
- Miten tietojohdatus voi tukea muutosprosessia, sen seurantaa ja ohjausta kansallisesti ja maakunnissa?

Tutkimusryhmän tulisi tehdyn selvitystyön pohjalta myös esittää konkreettisia ja toteuttamiskelpoisia kehittämisohjeita maakuntien tietojohdatusmenetelmien kehittämiseksi. Tarvittaessa hankkeen ohjausryhmä tarkentaa tutkimuskysymyksiä kevään 2018 aikana. Hankkeen liikkeellelähtövaiheessa sovi- taan tutkimuksen raportoinnin aikatauluista, jotta nämä parhaalla mahdollisella tavalla tukevat poli- tiikkavalmistusta.

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimin- taan:

[Maakuntauudistus](#)

[Sote-uudistus](#)

Tietotuotannon pääasialliset muodot ja raportointi:

Ennakointitietoa ja taustoitusta (ml. olemassa olevan tiedon meta-analyysit), strategian toimeenpa- noa tukevaa tietoa ml. tilannekuva-analyysit, toimintavaihtoehtojen vertailua

6.5 Alueellinen tilinpitojärjestelmä ja kansantuotteen mittaaminen maakunnittain

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 150 000 €

Aikajänne: 2/2018 – 12/2018

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Aluetilinpito on kansantalouden tilinpidon alueellisesti laajennettu ja tarkennettu erittely. Kansantalouden kysyntä- ja tarjontaerät voidaan aluetilinpidon menetelmin jaotella seutukunnittain, maakunnittain ja suuralueittain – jopa kunnittain. Aluetilinpidon yksittäiset erät ovat samat kuin kansantalouden tilinpidossakin: yksityinen ja julkinen kulutus, investoinnit, vienti sekä tuonti. Aluetilinpito tarjoaa mahdollisuuden seurata taloudellista kehitystä vuosittain alue- ja paikallistasolla sekä vertailla eri alueiden kehitystä toisiinsa yhteismitallisesti samalla menetelmällä tuotetulla erittelyllä. Siten aluetilinpidon tuottamaa tietoa voidaan käyttää hyväksi seurannassa, taloudellisessa ohjauksessa ja päätöksenteossa. Alueellinen tilinpito tuottaa tärkeää tietoa myös aluetason päättäjille itselleen.

Tällä hetkellä käytössä olevat alueittaiset kysyntä- ja tarjontataulut sekä panos-tuotos –taulukko, joita Tilastokeskuksen vuosittain julkaisema aluetilinpitotilasto hyödyntää ovat peräisin tilastovuodelta 2002. Toisin sanoen alueelliset tiedot alkavat menettää luotettavuuttaan, koska tuotantomenetelmät ja –rakenne sekä kysynnän erät ovat muuttuneet parin vuosikymmenen aikana paljon. Maakuntauudistus luo erityisen tarpeen tietojen ajantasaisuudelle ja luotettavuudelle, koska tietoja tullaan tarvitsemaan taloudellisen elinvoimaisuuden seurantaan sekä maakunnan vastuulla olevien palvelujen ohjaukseen sekä rahoitustarpeen mitoittamiseen. Julkisen ja yksityisen sektorin välisten tulonsiirtojen määrittäminen jää myös määritelmällisesti panos-tuotos-taulukoiden ulkopuolelle. Siksi olisi tärkeää kehittää myös kysyntä- ja tarjontatauluja täydentävät alueelliset sosiaalitalinpidon matriisit, jotka sisältävät eri sektoreiden toimijoiden väliset tulonsiirrot. Kyseisiä tauluja voidaan myös suoraan hyödyntää alueellisissa numeerisissa yleisen tasapainon makromallisissa, kuten VATT:n VERM-malli tai Helsingin yliopiston RegFinDyn-malli.

Kansantalouden tilinpito muodostaa aggregaattitason tiedot, jotka jakautuvat alueittaiseksi bruttokansantuotteeksi. Jakautuminen johdetaan maantieteellisiin taloudellisiin yksiköihin eri tietolähteistä. Näitä ovat mm. yritysrekisterin toimipaikka-aineistot, yritysten rakennetilastot, kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto, valtion tilinpäätösaineisto, maatalouden yritys- ja tulotilasto, luottolaitosten tilinpäätösaineistot, henkilöverotuksen tilastot, asuntokantatiedot, kulutustutkimus ja ajoneuvorekisterit.

Maantieteellisten alueiden tarkastelu ja vertailu kiinnostaa valtion, maakuntien ja kuntien päätöksentekijöiden lisäksi myös useita tutkimuslaitoksia ja tutkijoita. Jos uudempaa tietopohjaa alueellisen tilinpidon menetelmälle ei saada, johtaa tietojen puuttuminen usein eri asiantuntijoiden näkemysten ja olettamusten perusteella rakennettuun kuvaan alueiden taloudellisesta suorituskyvystä. Menetelmän päivittäminen luo yhteismitallisen perustan seurannalle ja tutkimukselle jatkossa. Panos-tuotos –taulukon ja siitä johdettujen menetelmien uudistaminen osana aluetilinpidon järjestelmää mahdollistaa jatkossa tuotannon ja työllisyyden aluetilien laadintapohjan päivityksen virkatyönä.

Tutkimuskysymyksiä:

- Mitkä ovat alueelliset ja toimialoittaiset erot tuotanto- ja kustannusrakenteissa?

- Miten verot ja tulonsiirrot kohdistuvat ja jakautuvat alueellisesti?
- Mikä on paikallis- ja muun julkishallinnon kysynnän ja oman tuotannon rooli aluetalouksissa?
- Mikä on tuottavuuskehityksen tilannekuva alueellisesti?

Hankkeen tuotos:

Aluetilinpidon tuotantoa varten luodaan uusi panos-tuotos –taulukko ja menetelmä, jolla bruttokansantuote-erät voidaan tarkasti ja luotettavasti eritellä eri alueiden kontribuutioiksi kysyntä- ja tarjontaeristä koko kansantalouden tasolla. Lisäksi tuotetaan suoraan hyödynnettävissä oleva tietopohja alueellisille makromalleille.

Loppuraportin tulee kuvata, uutta päivitettyä menetelmää soveltaen bruttokansantuotteen jakautuminen maakunnittain.

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

- Maakuntaudistus
- Hallituksen työllisyystavoite
- Kannustinloukkujen purkaminen
- Metsätalous
- Aluehallinto ja aluepolitiikka

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Ennakointitietoa ja taustoitusta sekä tilannekuva-analyysia

6.6 Maakuntaudistus ja uudet yhteistyörakenteet sivistyksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 100 000 €

Aikajänne: 2/2018 – 6/2018

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Vuoden 2020 alussa toteutuva maakuntaudistus muuttaa merkittäväällä tavalla valtion, maakuntien ja kuntien välistä tehtävien ja resurssien jakoa. Aluekehittämissjärjestelmä uudistuu ja valtion ja alueiden yhteistyön ja vuoropuhelun luonne muuttuvat. Samassa yhteydessä uudistuu koulutuksen ja kulttuurin alueviranomaiskenttä, kun ELY-keskukset ja maakuntien liitot lopettavat toimintansa. Lisäksi liikunta- ja nuorisosektorin alueellinen hallinto siirtyy uuteen Luova-virastoon.

Selvityksessä tarkastellaan maakuntaudistuksessa käynnissä olevia uudistamisprosesseja sivistyssektorin näkökulmasta. Erityisenä huomionkohteena ovat maakuntaudistuksessa syntyvät koulutuksen ja kulttuurin yhteistyörakenteet ja toiminnot. Lisäksi selvitetään kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistehtävän yhteyspintaa liikunta- ja nuorisosektorin osalta suhteessa maakuntaan.

Nuorisotoimissa tunnistettuja yhteyspintoja on etenkin Ohjaamo-toiminnassa. Koulutuksessa yhteistyöaloja ovat mm. opiskeluhoito sekä 2. ja 3. asteen koulutuksen järjestäjien kanssa tehtävä yhteistyö. Liikuntatoimissa tärkeää on liikuntaneuvonnan palveluketju kunnan ja maakunnan sote-palvelujen välillä. Vastaavia yhteyspintoja on myös kuntien ja maakuntien kulttuuriin liittyvissä tehtävissä.

Selvitystyö kytkeytyy hallitusohjelman maakuntaudistukseen sekä Osaaminen ja koulutus - kärkihankekokonaisuuteen ja [Sivistys- ja sotepalvelut lapsi- ja perhelähtöisiksi \(LAPE\) selvityshenkilökartoitukseen](#).

Hankkeessa:

- kartoitetaan koulutuksessa ja kulttuurissa maakunnissa olevat sekä maakuntalain ja ALKE-lain myötä käynnistettävät konkreettiset yhteistyörakenteet, yhteyspintapalvelut ja hyvät yhteistyön toimintamallit
- selvitetään toimivan ja yhtenäisen opiskeluhoillon muodostamista sekä uusien moniammatillisten yhteistyökäytäntöjen kehittämistä kunnan, maakunnan ja opetuksen järjestäjien välillä.
- kartoitetaan liikunta- ja nuorisotoiminnan alojen yhteistyörakenteita ja yhteyspalveluita sekä hyviä yhteistyön toimintamalleja kunnan ja maakunnan sote-palvelujen välillä.

Selvityksessä tehdään ehdotus siitä, mitkä olisivat sellaiset maakuntalain- ja ALKE-lain myötä käynnistettävät hyvän yhteistyön toimintamallit, joiden avulla toimet voitaisiin jatkossa järjestää tehokkaasti ja siten, että eri toimijoiden resurssit ja osaaminen voidaan hyödyntää tehokkaasti.

Tutkimuskysymyksiä:

- Mitkä ovat nykyiset ja maakuntaudistuksen myötä 1.1.2020 lähtien sekä maakuntalain ja ALKE-lain myötä uudet maakunnalliset yhteistyörakenteet ja toiminnot koulutuksessa, opiskeluhoilossa ja kulttuurissa sekä kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistehtävässä liikunta- ja nuorisosektorin osalta alueviranomaiskentän muuttuessa sekä ELY-keskusten ja maakuntien liittojen

lopettaessa toimintansa

- Mitkä olisivat sellaiset maakuntalain ja ALKE-lain myötä hyvän yhteistyön toimintamallit, joiden avulla toimet voitaisiin jatkossa järjestää tehokkaasti ja siten, että eri toimijoiden resurssit ja osaaminen voidaan hyödyntää tehokkaasti sekä kehittää pitkäjänteisesti erilaisin yhteistyömuodoin

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Selvitys tukee maakuntalain ja ALKE-lain mukaista maakuntauudistuksen toimeenpanoa ja sillä on yhteys hallitusohjelman kärkihankekokonaisuuteen ['Osaaminen ja koulutus'](#) sekä [Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaan \(LAPE\)](#)

Tietotuotannon pääasialliset muodot ja raportointi:

- maakuntauudistusta tukeva hyvien käytäntöjen kartoitus
- kartoituksessa saatujen toimintavaihtoehtojen vertailu
- politiikkatoimien arviointi